יח:

ש א ב מיי' פט"ז מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ג: מצוע הטוממה הכנה ב בא ג מיי פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' יג סמג לאוין קיא ועשין רמג טור י"ד

סימן קפח וסימן קלד:

תום' הרא"ש

מאי לאו תיובתיה אלא סייעתיה. דלקמן מוכח דמתוך תשובתו שהשיב לא ידענא מאי תיובתיה אימור הרחיקה לידתה משמע דהוי לידתה משמע דהוי סייעתיה ולקמן נדקדק בו בע״ה: הא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא. תימה אפי' לא אמרה רבי יוחנן היכי מצי למעוטי והאמרינן טומאה למעוטי והאמרינן טומאה דאשה דוקא קאמר ולפי׳ ר"ת שפי׳ פ׳ כיסוי הדם דלטפח קאי אעיסה ושייך טפוח באוכלין ומשקין כדתנן בע"ז בפ׳ ר׳ ישמעאל או שהיה מטפח על פי החבית המרותחת וסתם שהניחתו תינוק שהניחתו אמו ומצאתו כמו שהוא טהור. בד"א שהניחתו מלוכלד בו א שהניחתו מקוכק אבל הניחתו נקי טמא מפני שהנשים נדות מנשקות אותו ומגפפות אותו השתא ניחא דבטומאת אשה מיירי: למ**עומי** רובא דר׳ יהודה. כלישנא קמא יהודה. בלישנא קמא דהמפלת אתיא הך שמעתא והוה מצי למיפרך להך לישנא דאמר ר' יותנן . דבאפשר לפתיחת קבר בלא . דם קא מיפלגי למעוטי מאי דם קא מיפיגי למעום מאי כה"ג פריך לקמן גבי מפלת מין דגים ואיכא למימר האי דלא פריך ליה הכי סמיך אהא דאיכא למימר דאתא למעוטי רובא דר' שמעון הך דאיש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ואין שורפין עליו את התרומה:

מלא בייעתא. דקתני התם (כ) כשהביאה ג' שבועות טהורים ועשרה שבועות אחד טמא ואחד טהור וקאמר דלא משמשת עד אור ל"ה ואי ליתא לדרבי יהושע אמאי והא ספק ספיקא הוא אימר רוח הפילה ואת"ל נפל הפילה אימא הרחיקה לידתה ואע"ג דבלאו הכי

איכא כמה ספקות אימא זכר ואת"ל נקבה אימא לא ילדה בזוב ואפילו יולדת נקבה בזוב אימא הרחיקה לידתה מ"מ אי ליתא לדרבי יהושע איכא ספק אחר יותר דאימא לא ילדה כלל והוה לן למישרי ומשני לא דלמא לא תיובתא ולא סייעתא דבלאו הכי איכא ספיקי טובא ואסרינן ה״ה אי ליתא דר' יהושע נמי אסרינן:

למעומי רובא דאיכא חוקה בהדיה. פירוש כנגד הרוב ואם תאמר הלא גם בהני שלשה דברים איכא חזקה דטהרה ושורפין משום רוב ויש לומר דרוב תינוקות מטפחין אינו רוב גמור כמו שאפרש ובהני ג' דברים הוי רוב גמור אי נמי בהני שלשה נמי לא הוי רוב גמור ואשמועינן רבי יוחנן דאפילו הכי שורפין כיון דהריעותה בחה מגופה ושליה נמי קרי לה טומאת אשה משום שע"י אשה טומאה באה לבית ולפי זה אפי׳ אשכחנא גבי אשה שום מתני׳ דשורפין על הרוב את התרומה הא דלא חשיב לה רבי יוחנן משום דהתם שמח הוח רוב חשוב ולח הוי שום חדוש ומיהו לפירוש זה לא מייתי לעיל אלא מסיפא משליא בבית דאיכא למימר דרוב דאינם נימוקין אינו רוב גמור דברישה דמפלת שליה תשב לזכר ולנקבה על כרחך הוי רוב חשוב מדלא קתני נמי ולנדה כדדייק בהמפלת (לקמן דף כח.) ואם רוב אינן נימוקין אינו רוב גמור הא דקתני לעיל מביאה קרבן ונאכל אינו מטעם רוב אלא אפי׳ נימוק הויא טמאה לידה:

האמר ד' יוחנן חדא זימנא. תיתה אפי' לא אמר °היכי מלינן למעוטי (ג) הא טומאת אשה דוקא קאמר ומיהו לר"ת דמפרש דהא דתינוק טמא משום דנשים נדות מגפפות אותו ניחא קלת דגם תינוק הוי טומחת חשה: דוב תינוקות משפחין. פ״ה מטפחין באשפה שיש בה שרלים אבל ודאי נגע בעיסה שהרי בלק בידו ור״ת מפרש רוב תינוקות מטפחין בעיסה דטיפוח שייך באוכל ומשקה כדאמר בפ׳ רבי ישמעאל (ע"ז דף ס:) או שהיה מטפח על פי החבית מרותחת

והפילה מביאה קרבן ונאכל הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן מתניתין קאמרינן שמעתתא לא קאמרינן והא ¢כי אתא רבין אמר מתיב רבי יוםי בר רבי חנינא מועה ולא ידענא מאי תיובתיה מאי לאו לא תיובתא אלא סייעתא לא דלמא לא תיובתא ולא סייעתא למעומי מאי אילימא למעומי רובא דאיכא חזקה בהדיה דלא שרפינן עליה את התרומה והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא סדתנן תינוק הנמצא בצד העיפה ובצק בידו רבי מאיר ממהר וחכמים מממאין שדרכו של תינוק למפח ואמרינן מאי מעמא דר"מ קסבר רוב תינוקות ממפחין ומיעום אין משפחין ועיסה זו בחזקת מהורה עומדת ים מוך מיעומא לחזקה ואיתרע ליה רובא ורבגן מיעוטא כמאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף יואמר ריש לקיש משום רבי אושעיא זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה ורבי יוחגן אמר יאין זו חָזקה ששורפין עליה את התרומה אלא למעומי רובא דרבי יהודה ∞דתנן יהמפלת חתיכה אם יש עמה דם ממאה ואם לאו מהורה רבי יהודה אומר בין כך ובין כך ממאה יואמר רב יהודה אמר שמואל לא מימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבע

מיני דמים אבל (6) שאר מיני דמים מהורה ורבי יוחָגן אמר של ארבע מיני דמים דברי הכל ממאה ושל שאר דמים דברי הכל מהורה לא נחלקו אלא כשהפילה

ואינה לה ר' יוחנן דטמא דקאמר רבי יהודה לתלות קאמר ולא לשרוף: חסיכה. בלא צורה: אם יש עמה דם טמחה. החשה טמחה כשחר נדה ולא משום לידה דלאו ולד הוא: של ארבע כו'. שהחתיכה מארבע מראות דם טמא השנויין במתני' [יע.] ואע"ג דחמשה תנן שחור אדום הוא אלא שלקה [שם] דכיון דמראה דם טמא יש בה אמרינן כולו דם הוא וטמאה נדה ורבנן סברי אין זה דם אלא בשר: של שחר מיני דמים. כגון ירוק ולבן שטהורין הן:

והפילה. ואין ידוע אם ולד הוא: ונאכל. חטאת העוף שלה נאכלת

ולא אמרינן על הספק באה ואינה נאכלת דדלמא לאו ולד הוא וחולין

מלוקין הן ומליקת חולין נבלה: שמעססא. ר' יהושע בן לוי אמורא

הוא ושלשה מקומות דאמר ר' יוחנן וע"אן משנה או ברייתא הן: והא כי אתא

רביו אמר. בפ׳ המפלת (לקמן דף כט.): מתיב רבי יוסי ברבי חנינא. אדרבי

יהושע בן לוי מתני׳ חדא דמיירי

באשה טועה שלא ידעה אימתי ילדה

והתם קתני לה וקאמר רבין לא ידענא

מאי תיובתא דרבי יוסי דלאו תיובתא

היא והתם מפרש טעמא: מאי לאו.

ה"ק רבין דהא מתני׳ לאו תיובתא

היא דרבי יהושע אלא סייעתא אלמא

מתני' אמרה כרבי יהושע ואשכחן

. ארבעה מקומות בטומאת נשים במתני׳

שהלכו אחר הרוב וקשיא לר׳ יוחנן דלא

החשיב אלא חלת: למעוטי מאי. ג׳

מקומות דקאמר רבי יוחנן דמשמע

הני ותו לא למעוטי מאי דמשום רובא

לה נשוויה כודחי: חילימה למעוטי

רובה. בטומחת חשה: דחיכה חוקה

בהדיה. כלומר כנגדה דמרעא לה

חזקה לרובא וקאתי מניינא למעוטי

דלא אזלינן בתר ההוא רובא לשוויה

מילתא כודאי ולא שורפין תרומה עלה

דההיא טומאה: הא אמרה רבי יוחנן

חדה זימנה. בשחר טומחות דהיכח

דסתרה חזקה לרובא דלא אזלינן בתר

רובא לשוייה כודאי וממילא שמעינן

לטומאת אשה: לשפח. בשרלים:

סמוך מיעוטא לחוקה. והוה להו לטהר

תרי ורובא לחודיה לטמא ואין א' עומד

במקום שנים: זו היא חוקה כו'.

חוקה זו שאנו מחזיקין סתם רוב

תינוקות מטפחין חזקה גמורה החזיקוה

לעשותה כודאי ולשרוף עליה תרומה:

אלא למעוטי רובא דרבי יהודה.

דאע"ג דאמר זיל בתר רובא הכי גמר

 לקמן כט. סט., צ) טהרות
פ"ג מ"ח קדושין פ. חולין
פו, ג) שם יכמות קיט.,
[קדושין פ.], ה) לקמן
כא, ו) [שס], ו) נ"י נ"י, ה) וסוטה כט.ן, ט) נ"י כ"י,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אבל של שארמיני: (ב) תום' ד"ה (מ) גבוי מכנ של קמנ מיני: (3) תום' ד"מ אלא וכו' המס והביאה ג': (ג) ד"ה האמר וכוי למעוטי הא הא טומאה:

גליון הש"ם

, תום' ד"ה האמר וכו' היכי מצינן למעומי וכו'. יסוד זה כתבו תוס' ג"כ גיטין ה ע"ח

מוסף רש"י

יהפילה. ואינה יודעת מה, אם נפל או רוח, שהרי נפל מס לפל מו לומ, שהלי נפל למיס (למיס (למיס). ובצק בידו. נידוע שנטל מן העיסה (קדושין פ.). שדרכו של תינוק לטפח. בערלים ונגלות שגמשפה (שם) לטפח ונגלות שגמשפה (שם) לטפח דיו באשפות. ששרלים מלויים ידיו במשכת, ששרלים מנויים שם טימית אם השיקה שאנו שם טימית אם שם טימית את בה (חודין פו.) סמוך מיעוטא. דאין מטפחים, לחזקה. דעיסה, ואיכרע רובא דמטפחין, דלר מלויל מעוטל מאיר ל בטיל מיעוטא מאיר ל בטיל מיעוטא מאיר ל בטיל מיעוטא אוריים ביינוים מיעוטא אוריים מיעוטא איינו מאיר לא בטיל מיטוטא מתאיר לא בטיל מיטוטא לנמרי, דשמעינן ליה דחיים למיעוטא, הילכך במקומו עומד וכי משכח מידי לאינטרופי בהדיה מלטרף לחינטרופי נהדיה תנטרף (קדושין שם. מיעוטא (קדושין שם. מיעוטא במאן דליתיה דמי. דבטיו ליה לגנכי רובל, ורכנן כמאן דליתיה דמי. דבטיו למעמייהו דלה מישי לתעשט ששורפין עליה את ששורפין עליה את התרומה. מוקם מיטקום שמחיקן לעסם שירפין עליה דקלהמיר לכני, דסה מיטתלון למסח שורפין ביה דהם מעולםן מחוקה כרי. דקלהמיר רכנן לערוף קלתיר רכנן לערוף קלתיר רכנן לערוף קלתיר רכנן לערוף קלתיר בנן לערוף קלתיר בנן לערוף קלתיר בנן לערוף קלתיר בנן לערוף קלתיר שום. אין זו חזקה כרי. (שם). אין זו חזקה כו'. וכי אמרי רכנן למלות קאמרי (שם). אם יש עמה דם טמאה. משום נדה, ואם לאו טהורה. דלאו לידה היא, דאי לידה הוא בלא דם נמי טמאה דכתיב (ויקרא יב) כימי נדת דותה תטמא (לקחן כיתי נדת דותה תטתח (קטון בא.). של ארבע מיני דמים. דקסבר היא גופא דס, הלכך טמאה נדה אבל ולד לא הוי (שוו).

ובירושלמי איכא מפני שדרכו של תינוק לטפח בעיסה ובתוספתא (פ״ג דטהרוח) נמי משמע שאין ידוע אם התינוק נגע בעיסה דקתני אההיא דתינוק א״ר יוסי אם יכול לפשוט ידו וליקח טמא ואם לאו טהור אבל החינוק אומר ר״ת דודאי טמא כדקתני בחוספתא שם) לפי שנשים נדות מגפפות ומנשקות אותו והא דאמר בפ"ג דטהרות (מ"ז) חינוק בלד הקברות ושושנים בידו אע"פ שאין השושנים אלא ממקום טומאה התינוק טהור שאני אומר אדם טהור כו׳ היינו טהור מטומאת מת שאינו לריך הואה ג׳ וו׳ אבל טומאת ערב טמא כדין נוגע בנדה א״ל בידוע שהוא בודאי טהור א״ל כשהתינוק מלוכלך כדקתני בתוספתא (שם) תינוק שהניחתו אמו ומצאתו כמו שהוא טהור בד״א שהניחתו מלוכלך אבל הניחתו נקי טמא מפני שנשים נדות מגפפות אותו: במוך מיעומא דחוקה ואיתרע דיה רובא. קשה דבפ׳ בתרא דיבמות (דף קיט:) אמר סמוך מיעוטא לחוקה והוה ליה פלגא ופלגא ויש לומר דלהכי איתרע הכא רובא משום דתינוק הוי דבר שאין בו דעת לישאל יי [כמו בפ׳ י׳ יוחסין ולא גמרינן מסוטה אלא ביש בו דעת לישאלן ולהכי כי הוי פלגא ופלגא טהור מדרב גידלי וא"ש מהאי טעמא הא דאמר ספק נגע ברה"י טמא ולא אמר סמוך פלגא דלא נגע לחזקת טהרה ואיתרע לה פלגא דנגע דאפילו רבנן דלית להו סמוך מיעוטא לחזקה מודו דסמכינן פלגא לחזקה אלא כיון שיש בו דעת לישאל גזרת הכתוב הוא דגמרינן מסוטה לטמא ברה"י אפי׳ איכא חזקת טהרה אבל בשאין בו דעת לישאל אזלינן בתר רובא ובפלגא ופלגא טהור מדרב גידל: ביעובא במאן דפיתא דמי. אע"ג דאמרינן בפ׳ י׳ יוחסין (קדושין פֹ:) דעשו התינוק כמי שיש בו דעת לישאל אינטריך הכא למימר לרבנן

מיעוטא כמאן דלימיה דמי לטמא אף ברה״ר אך קשה כיון דמיעוטא כמאן דלימיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף אמאי עשאוהו כמי שיש בו דעת לישאל אפילו אין בו דעת לישאל טמא אף ברה״ר ועוד דאמאי אין שורפין עליי את התרומה ואומר ר״ת דרוב תינוקות אינו רוב גמור ולא הוי כנגד חזקה אלא כפלגא ופלגא ומן התורה טהור אף ברה"י כיון דאין בו דעת לישאל והא דקאמר התם עשאוהו כאילו יש בו דעת לישאל היינו כלומר עשאוהו כאילו הוא רוב גמור לפי שנראה לעולם שהוא רוב אע"פ שאינו רוב גמור ולכך אין שורפין עליו את התרומה אבל ליכא למימר כיש בו דעת לישאל ממש דאמאי עשאוהו טפי הכא מבחולדה המהלכת ע"ג ככרות דטהור ואפי" אם תמלי לומר דגזרו אטו תינוק גדול שיש בו דעת לישאל אכתי מ"מ ברה"ר אמאי טמא אלא נראה דעשאוהו כאילו הוא רוב גמור כדפרישית ולר"מ טהור ואע"פ שעשאוהו כרוב גמור משום סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא וא״ת לר״מ ל״ל סמוך מיעוטא לחזקה אפי״ בלא חזקה יטהר כיון דחייש למיעוטא הוי ספק ואין בו דעת לישאל טהור מדרב גידל ואומר ר"י דנקט חזקה בהדי מיעוטא לאשמועינן דהחזקה אינה מסייעה לרוב דאי הוה חזקה מסייעה לרוב הוי כמו מיעוטא דמיעוטא דלא חייש ר"מ ⁴⁰[והא דר"מ דחייש למיעוטא אי הוה דאורייתא או דרבנן אין להאריך כאן]: **לבועובי**ר רוב דרבי יהודה. הוי מני למיפרך הניחא ללישנא דמפרש רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה משום דרוב חתיכות של ד' מיני דמים הן אלא ללישנא אחרינא דהמפלח (לקמן דף פא:) דאמר רבי יוחנן טעמא דרבי יהודה דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ולא משום רוב למעוטי מאי דכעין זה פריך לקמן (כב:) בגמ' דהמפלת מין דגים דליכא למימר דה"ק רוב פתיחת הקבר אינו בלא דם ולא שורפין עליה תרומה דהא קאמר התם לרצי יהושע דאמר אי אפשר לפתיחת קבר בלא דם דמביאה קרבן ונאכל אם כן טמא ודאי הוא ושורפין עליו את התרומה: